

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

**2026-YIL / IYUN/6-SON,
IV-QISM**

INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

*Elektron nashr. 2026-yil, iyun.
IV-qism*

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjavevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhriddinov Zafarjon Fakhriddin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy
jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

YASHIL ENERGIYA SEKTORIDA VENCHUR INVESTITSIYALARINING RIVOJLANISHI: GLOBAL TENDENSIYALAR VA O'ZBEKISTON IMKONIYATLARI	12
Qarajanova Gulnoza Tolliyevna	
MILLIY KOMPANIYALARNI BAYNALMILALLASHUV BOSQICHLARI VA XALQARO KORPORATIV BIRLASHUVLAR (M&A) STRATEGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	19
Shokirov Shoxruxmirzo Baxtiyorjon o'g'li	
QISHLOQ XO'JALIGINI IQLIM VA EKOLOGIK O'ZGARISHLARGA MOSLASHTIRISHDA SMART TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISH METODOLOGIYASINI RIVOJLANTIRISH.....	23
Mirzataev Salamat Muratbaevich	
QISHLOQ XO'JALIGIDA MEVACHILIK KLASSTERLARINI TASHKIL ETISHNING ISHLAB CHIQRISH VA RENTABELLIK KO'RSATKICHLARIGA TA'SIRI	28
Tureev Azizbek Abatovich	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASIDA QURILISH XIZMATLARINI SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING STRATEGIK MODELI.....	32
Qidirniyazov Ajiniyaz Sherniyazovich	
TOG'-KON SANOATI KORXONALARIDA RESURS TEJAMKOR TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI.....	37
Kurbanova Mehriniso Nematjanovna	
Sharipov Kongratbay Avezimbetovich	
THE DEVELOPMENT OF THE NATIONAL INSURANCE MARKET AND THE LEVEL OF INCLUSIVENESS.....	43
Ravshanova Mohinur O'rolovna	
O'ZBEKISTON TEMIR YO'LLARI AJ KORXONALARIDA IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI.....	51
Kurbonova Ma'mura Abdukarim qizi	
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASH MEXANIZMLARI.....	55
Qaraev Anvar Botirovich	
THE IMPACT OF LOYALTY PROGRAMS ON CUSTOMER RETENTION IN ONLINE COSMETICS: A MIXED-METHODS STUDY	61
Toirova Mubina	
IQLIM O'ZGARISHI VA "YASHIL" TRANSFORMATSIYANING JAHON MOLIYA BOZORLARIGA TA'SIRI.....	66
Qo'chqorova Muxlisaxon Ulug'bek qizi	
KICHIK BIZNES RIVOJLANISHIDA RAQAMLI PLATFORMALAR - ELEKTRON TIJORAT SAYTLARI, MARKETPLEYSLAR VA MOBIL ILOVALARNING O'RNI.....	73
Rizayeva Nilufar Oblakulovna	
SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINING BIZNES JARAYONLARINI OPTIMALLASHTIRISHDAGI IQTISODIY SAMARADORLIGI	79
Abdulla Mavlonov	
QISHLOQ XO'JALIGIDA SABZAVOTCHILIK MAHSULOTLARI LOGISTIKASINI RAQAMLASHTIRISH ORQALI BOZOR INFRATUZILMASI SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	82
Komekova Gulzira Sharbaevna	

МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К АГРЕГИРОВАНИЮ РАЗРОЗНЕННЫХ ДАННЫХ В ЭКОНОМЕТРИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЯХ	87
Бекматов Акмал Курбонмахматович	
SUG'URTA TASHKIOTLARIDA MHXSGA O'TISHNING HOZIRGI HOLATI VA MUAMMOLARI	93
Azamatova G. I.	
O'ZBEKISTON SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMINI RAQAMLASHTIRISHGA YO'NALTIRILGAN INVESTITSİYALARNING XARAJAT-FOYDA TAHLILI	98
Omonov Olim Murodullayevich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA INNOVATSION TA'LIM TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	104
Isxakova Sarvar Ayubovna	
Amriyeva Shaxzoda Shuxratovna	
ПРИМЕНЕНИЕ МЕТОДОВ МАШИННОГО ОБУЧЕНИЯ В КРЕДИТНОМ СКОРИНГЕ РОЗНИЧНЫХ ЗАЁМЩИКОВ: ОПЫТ АКБ «КАПИТАЛБАНК» (РЕСПУБЛИКА УЗБЕКИСТАН)	109
Жанайдарова Камола Абаевна	
INVESTITSION LOYIHALARNI MOLIYALASHTIRISHDA IPO VA KORPORATIV OBLIGATSIYALAR SAMARADORLIGI	115
G'afurov Sherzod Abdvaxob o'g'li	
O'ZBEKISTON TURIZM BOZORINI RIVOJLANTIRISHDA MARKETING TADQIQOTLARNING AHAMIYATI	120
Usmanova Zumrad Islamovna	
O'ZBEKISTONDA YASHIL VODOROD IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISHNING BIZNES VA INVESTITSION MEKANIZMLARI	123
Nuraliyeva Komila Sanaqulovna	
XUFYONA IQTISODIYOTNI QISQARTIRISHDA XALQARO TAJRIBALAR TAHLILI: SOLIQ ISLOHOTLARI VA RAQAMLASHTIRISHNING AHAMIYATI	130
Utkirova Jasmina Jasur qizi	
XORIJIY DAVLATLAR AMALIYOTIDA XUSUSIY INVESTITSİYALAR VA AHOLI DAROMADLARI O'RTASIDAGI MUTANOSIBLIKNI TARTIBGA SOLISH YO'NALISHLARI	135
Salimova Zaxro Sobirjon qizi	
QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY TAHLILI VA BASHORATI	141
Xakimov D.R.	
ВЛИЯНИЕ ТЕХНОЛОГИЧЕСКОГО ПРОГРЕССА НА ЗАНЯТОСТЬ: ОПТИМИЗАЦИЯ И ТРАНСФОРМАЦИЯ РАБОЧИХ МЕСТ	151
Эркинбаева Камила Жавлонбековна	
TIJORAT BANKLARI MOLIYAVIY RESURSLARINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH	156
Tangirkulov Bekzod Boxadirovich	
HUDUDLARDA TURISTLARGA UMUMIY OVQATLANISH XIZMATLARINI KO'RSATISHNING SAMARALI RIVOJLANISH USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH: RFEI INDEKSI, KLASSTER MODEL I VA "TASTE UZBEKISTAN" RAQAMLI EKOTIZIMI	162
Maxmadiyeva Charos Xayrullayevna	
SAVDODA MARKETING TADQIQOTLARINING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI	171
Jalalova Dildora Jamolovna	
КЛИМАТИЧЕСКОЕ ФИНАНСИРОВАНИЕ И ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ КАПИТАЛ В КОНТЕКСТЕ ДОСТИЖЕНИЯ ЦЕЛЕЙ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ	174
Лана Цхай	
UZOQ MUDDATLI AKTIVLARNI MOLIYAVIY HISOBOTDA AKS ETTIRISHNI MASALALARI	181
G'oziyeva Moxira Rustam qizi	

TA'LIM MUASSASALARIDA LIDERLIK SAMARADORLIGINING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	189
Yuldashova Yoqutoy	
KICHIK VA O'RTA BIZNESNI RAQAMLI KREDITLASHNING O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIGA TA'SIRI	193
Karimova Aziza Maxomadrizoyevna	
Abduraxmonov Faridun Firo'z o'g'li	
SANOAT TARMOQLARIDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA KONSEPSIYASINING IQTISODIY VA INSTITUTSIONAL MAZMUNI	199
Mamarasulova Iroda Zafarjon qizi	
ESG-ТРАНСФОРМАЦИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ ПО ПРОИЗВОДСТВУ ПОЛИМЕРНОЙ УПАКОВКИ: ТЕОРИЯ, ОТРАСЛЕВАЯ СПЕЦИФИКА И МИРОВЫЕ ПРАКТИКИ.....	204
Ташпулатов Дильмурад Рустамович	
ENHANCING GREEN ACCOUNTING IN UZBEKISTAN: COMPARATIVE LESSONS FROM DEVELOPED ECONOMIES FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT	210
Xolmurodova Durdona Otamurod qizi	
ЭКОНОМИЧЕСКИЕ, СОЦИАЛЬНЫЕ И ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ РАЗВИТИЯ КУЛЬТУРНОГО ТУРИЗМА В УЗБЕКИСТАНЕ	218
Саттарова Зухра Илхомовна	
KICHIK BIZNES RIVOJLANISHINING HUDUDIY INVESTITSIYA FAOLLIGIGA TA'SIRI	224
Toirjonov Sardorbek Dilshodjon o'g'li	
HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISHDA KICHIK BIZNESNING BANDLIKNI TA'MINLASHDAGI AHAMIYATI	229
Mamadaliyev Doniyorbek Shuhratbek o'g'li	
TOSHKENTDA KICHIK BIZNES KORXONALARIDA RAQAMLI TEKNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI: LOGIT VA PROBIT MODELLARI ASOSIDA EMPIRIK TAHLIL	235
Hasan Ibragimov	
Mannonov Shahzod	
Toshmurod Qulmanov	
MOSLASHUVCHAN MENEJMENT VA UNING SIFAT BOSHQARUVIDAGI O'RNI	242
Ibroximova Zuhra Baxtiyor qizi	
IJTIMOIIY SOHANI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING MINTAQAVIY XUSUSIYATLARI.....	247
Ro'zmetov Kamol Ibodullayevich	
Ibragimov Qayumbek Ikromovich	
TIJORAT BANKLARI AKTIVLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING ILG'OR XORIY TAJRIBALARI.....	254
Muminov Bekzod Polvonovich	
KORPORATIV AXBOROT TIZIMLARINI RAQAMLASHTIRISH KONSEPSIYASINING NAZARIY EVOLYUTSIYASI VA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR TASNIFI.....	263
Kuchkarov Ulug'bek Tahirovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MINTAQALARIDA EKSPORT FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	268
Abdulatifova Moxinur Alisher qizi	
FIZIKA FANINI SUN'IY INTELLEKT INTEGRATSIYASI ASOSIDA SAMARALI O'QITISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI.....	275
Razzoqov I.D.	
RAQAMLI MEHNAT BOZORLARI VA IQTISODIY BARQARORLIK: O'ZBEKISTON VA QOZOG'ISTON MISOLIDA QIYOSIY TAHLIL	281
Safarova Gulruh Akmal qizi	
СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКАЯ СУЩНОСТЬ КАТЕГОРИИ ЭФФЕКТИВНОСТИ И НАУЧНЫЙ	

ПОДХОД К ЕЁ ОПРЕДЕЛЕНИЮ.....	287
Зайналов Ж. Р.	
O‘ZBEKISTONDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING MAMLAKAT IQTISODIYOTIDAGI O‘RNI.....	293
Xolmatova Mumtozbeqim Alisherxon qizi	
TURISTIK BOZOR KONYUNKTURASINI O‘RGANISHNING NAZARIY VA AMALIY JIHATLARI.....	298
Usmanova Zumrad Islamovna	
PREPARATION OF NUT JAM USING MULBERRY SYRUP BASED ON ITS CONSUMER PROPERTIES.....	302
Pardaev Gayrat Yakhshibaevich	
BUXORO TARIXIY MARKAZIDAGI MEROS OBYEKTLARINING TURISTIK SIG‘IM IMKONIYATLARI.....	306
Tolibova Shaxrizoda	
КОМПЛЕКСНЫЙ НАУЧНО-АНАЛИТИЧЕСКИЙ ОТЧЕТ: ТРАНСФОРМАЦИЯ, ФИНАНСОВАЯ УСТОЙЧИВОСТЬ И ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ СТРАХОВОГО РЫНКА РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН.....	314
Махмудов Комолиддин Розметович	
SUSTAINABLE ECONOMIC DEVELOPMENT IN DEVELOPING COUNTRIES: THE SYNERGY OF INVESTMENT, AGRICULTURAL TRANSFORMATION, AND ENVIRONMENTAL POLICY.....	319
Kholmukhamedova Feruza	
IQTISODIY BARQARORLIKNI TA‘MINLASHDA EKSPORT OPERATSIYALARINI MOLIYAVIY QO‘LLAB-QUVVATLASH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	324
Mir Axmadova Mariyam Nosir Axmadovna	
ОБЕСПЕЧЕНИЯ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ЛИКВИДНОСТИ ХОЗЯЙСТВУЮЩИХ СУБЪЕКТОВ В РУСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН.....	330
Бауетдинов Мажит Жанызакович	
Жанызакова Шахноза Мажит кызы	
FEATURES AND WAYS OF FURTHER DEVELOPMENT OF THE DIGITAL ECONOMY.....	338
Kobilov Alisher	
Majidova Irodahon	
RAQAMLI UNIVERSITET MODELI — BARQAROR OLIY TA‘LIMNING MUHIM OMILI SIFATIDA.....	346
Nazirova Komola Raximjon qizi	
HUDUD EKSPORTINING XOM ASHYOGA BOG‘LIQLIGI: MOLIYAVIY OQIBATLAR VA BARTARAF ETISH YO‘LLARI (QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA).....	352
Norturayev Mansurbek Obid o‘g‘li	
MOLIYA BOZORINING IQTISODIY O‘SISHDAGI O‘RNI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	359
Maxkamova Dilafuz Aliyevna	
Miryunusov Avaz Iqboljon o‘g‘li	
ECONOMIC FOUNDATIONS FOR ENHANCING THE EFFICIENCY OF INNOVATIVE SERVICES IN THE HIGHER EDUCATION SYSTEM.....	363
Amriyeva Shaxzoda Shuxratovna	
KORXONA BOSHQARUVI SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI.....	368
Shodmanov Toshtemir Ro‘ziyevich	
INVESTITSIYA FAOLIYATINI MOLIYALASHTIRISHDA BOZOR MEKANIZMLARINING NAZARIY-HUQUQIY JIHATLARI VA ULARNING MILLIY IQTISODIYOTDAGI O‘RNI.....	372
Amonova Nazokat O‘tkurovna	

ЭКОНОМИКА АВТОМАТИЗАЦИИ КАК ЦИФРОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ МЕНЯЮТ СТРУКТУРУ ЗАТРАТ И БИЗНЕС-МОДЕЛИ	378
Ли Д.Э.	
KREDIT RISKLARINI BOSHQARISHDA SUN'IY INTELLEKTNING IQTISODIY SAMARADORLIGI VA UNI TIJORAT BANKLARI FAOLIYATIGA TATBIQ ETISH YO'NALISHLARI.....	382
Bozorov Jasurbek Panji o'g'li	
KICHIK BIZNES KORXONALARIDA AYLANMA MABLAG'LARNI SAMARALI BOSHQARISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI.....	387
Tashxodjaye Abdurasul Abdulmansurovich	
DAVLAT ISHTIROKIDAGI KORXONALARDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING INVESTITSIYA SAMARADORLIGIGA TA'SIRI: NAZARIY ASOSLAR VA EMPIRIK TAHLIL.....	395
Abdig'aniyeva S.M.	
DAVLAT XARIDLARIDA SUN'IY INTELLEKTGA ASOSLANGAN NARXLAR MODULINI JORIY ETISH: KORRUPSIYAGA QARSHI KOMPLAENS, HISOBDORLIK VA RAQOBATNI KUCHAYTIRISH YO'NALISHLARI.....	401
Raxmanov Furqat Temirovich	
BANKLARDA SUG'URTA FAOLIYATINI RAQAMLI TRANSFORMATSIYA QILISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI.....	407
Isayeva Xolbib Boboqulovna	
Ziyatova Sitora Baxtiyor qizi	
BANKLARDA KIBERXAVFSIZLIKNI TA'MINLASH VA AXBOROT RISKLARINI BOSHQARISH	413
Eshqobilov Ahmad Javliyevich	
MAMLAKAT INVESTITSIYA JOZIBADORLIGINI OSHIRISHDA XORIJIY INVESTITSIYALARNING O'RNI	418
Kuvanchiyeva Mehriniso Davlatgeldi qizi	
QURITILGAN ORGANIK MEVA MAHSULOTLARI EKSPORTINI RIVOJLANTIRISHDA EKSPORT MARKETING OPERATORLARI FAOLIYATINI TASHKIL ETISH MEKANIZMI	423
Xidirov Shohrux Bobir o'g'li	
КУЛЬТУРНЫЙ ТУРИЗМ САМАРКАНДСКОЙ ОБЛАСТИ КАК ДРАЙВЕР ДИВЕРСИФИКАЦИИ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА.....	428
Саттарова Зухра Ильхамовна	
THE IMPACT OF SMART TOURISM TECHNOLOGIES ON TOURIST SATISFACTION AND REVISIT INTENTION: EVIDENCE FROM UZBEKISTAN.....	434
Yusubova Mahliyo Ikramovna	
YASHIL IQTISODIYOT, RESURS SAMARADORLIGI, TABIIY KAPITAL, AYLANMA IQTISODIYOT, EKOLOGIK SAMARADORLIK VA INKLYUZIV O'SISH TUSHUNCHALARINING ILMIY EVOLYUTSIYASI TAHLILI.....	441
Karimov Islombek Bekpo'lat o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA SAMARQAND VILOYATIDA INTERNETALOQA XIZMATLARI KORXONALARINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	448
Sattarova Zuxra Iloxomovna	
Qodirov Jalol	
Saidmurodov Sherzod	
Erkinov Jasur	
УЧЁТ ESG-ФАКТОРОВ ПРИ ОЦЕНКЕ КРЕДИТНЫХ РИСКОВ В БАНКОВСКОМ СЕКТОРЕ	454
И. Р. Бердикулова	
INVESTITSIYA MUHITI RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASHNING XORIJIY MODELLARI VA ULARNI MILLIY IQTISODIYOTGA MOSLASHTIRISH IMKONIYATLARI	458
Boboqulova Mohina G'ofur qizi	
TIJORAT BANKLARIDA MUAMMOLI KREDITLARNI ANIQLASH VA KAMAYTIRISHDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH MEKANIZMLARI.....	464
Xaydarov Sardorbek Raxmatilloevich	

АНАЛИЗ СОСТОЯНИЯ И ТЕНДЕНЦИЙ РАЗВИТИЯ СИСТЕМЫ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ЧЕЛОВЕЧЕСКИМИ РЕСУРСАМИ В УЗБЕКИСТАНЕ	471
Абдурахманова Гульнора Каландаровна	
Хайдарова Малика Шокирджоновна	
ISHCHI KUCHIDA RAQAMLI KOMPETENSIYALARNI SHAKLLANTIRISHNING ISHCHI KUCHI BOZORI SAMARADORLIGIGA TA'SIRI.....	476
Mamaraximov Bekzod Erkinovich	
IQTISODIYOTNI ERKINLASHTIRISH SHAROITIDA KORPORATSIYALARNING PUL OQIMLARINI OPTIMALLASHTIRISH	482
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
THE ROLE OF INTERNATIONAL TOURISM IN IMPROVING LIVING STANDARDS IN UZBEKISTAN: A MULTI-EQUATION ECONOMETRIC ANALYSIS WITH ARDL BOUNDS TESTING	489
Adalat Khudaybergenova	
Khamida Fayziyeva	
Dildora Rakhmonova	
Ozatbekova Ozodakhon	
RAQAMLI IQTISODIYOT VA INNOVATSION BOSHQARUVNING INTEGRALLASHUVI: IQTISODIY RIVOJLANISH VA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISH OMILI	503
G'aniyev Sardor Toshmurodovich	

RAQAMLI IQTISODIYOT VA INNOVATSION BOSHQARUVNING INTEGRALLASHUVI: IQTISODIY RIVOJLANISH VA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISH OMILI

G'aniyev Sardor Toshmurodovich
Qarshi davlat universiteti mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya. Mazkur maqolada raqamli iqtisodiyot va innovatsion boshqaruvning integrallashuvi jarayonlari hamda ularning iqtisodiy rivojlanish va boshqaruv samaradorligini oshirishdagi o'rni tahlil qilingan. Raqamli texnologiyalar, sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar (Big Data) va zamonaviy boshqaruv yondashuvlarining o'zaro uyg'unlashuvi natijasida korxonalar va tashkilotlar faoliyatida samaradorlikni oshirish imkoniyatlari yoritilgan. Shuningdek, raqamli transformatsiya sharoitida innovatsion boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirishning nazariy va amaliy jihatlari ochib berilib, iqtisodiyotning barqaror rivojlanishini ta'minlashga qaratilgan ilmiy xulosalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: raqamli iqtisodiyot, innovatsion boshqaruv, raqamli transformatsiya, iqtisodiy rivojlanish, boshqaruv samaradorligi, sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar, innovatsiyalar, raqamlashtirish, strategik boshqaruv.

Аннотация. В данной статье исследуются процессы интеграции цифровой экономики и инновационного управления, а также их значение в обеспечении экономического развития и повышении эффективности управления. Проанализированы возможности повышения эффективности деятельности предприятий и организаций в результате взаимодействия цифровых технологий, искусственного интеллекта, больших данных (Big Data) и современных управленческих подходов. Кроме того, раскрыты теоретические и практические аспекты совершенствования механизмов инновационного управления в условиях цифровой трансформации, а также сформулированы научные выводы, направленные на обеспечение устойчивого развития экономики.

Ключевые слова: цифровая экономика, инновационное управление, цифровая трансформация, экономическое развитие, эффективность управления, искусственный интеллект, большие данные, инновации, цифровизация, стратегическое управление.

Abstract. This article examines the processes of integration between the digital economy and innovative management, as well as their role in promoting economic development and enhancing management efficiency. The study analyzes opportunities for improving the performance of enterprises and organizations through the integration of digital technologies, artificial intelligence, big data, and modern management approaches. Furthermore, the theoretical and practical aspects of improving innovative management mechanisms under conditions of digital transformation are explored, and scientific conclusions aimed at ensuring sustainable economic development are presented.

Keywords: digital economy, innovative management, digital transformation, economic development, management efficiency, artificial intelligence, big data, innovation, digitalization, strategic management.

KIRISH

Jahon iqtisodiyotida kechayotgan chuqur raqamli transformatsiya jarayonlari iqtisodiy tizimlar, korxonalar va boshqaruv mexanizmlarining faoliyat yuritish tamoyillarini tubdan o'zgartirmoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi, sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar (Big Data), bulutli texnologiyalar, narsalar interneti (IoT) va boshqa innovatsion yechimlarning amaliyotga keng joriy etilishi raqamli iqtisodiyotning shakllanishi va rivojlanishiga xizmat qilmoqda. Mazkur jarayonlar iqtisodiy faoliyatning barcha sohalarida samaradorlikni oshirish, resurslardan oqilona foydalanish hamda boshqaruv qarorlarini qabul qilish sifatini yaxshilash uchun yangi imkoniyatlarni yaratmoqda.

Raqamli iqtisodiyot sharoitida an'anaviy boshqaruv usullarining samaradorligi tobora pasayib borayotganligi sababli, innovatsion boshqaruv yondashuvlariga bo'lgan ehtiyoj ortmoqda. Innovatsion boshqaruv tashkilotlarning o'zgaruvchan tashqi muhitga moslashuvchanligini ta'minlash, innovatsion faoliyatni rag'batlantirish, raqamli

texnologiyalarni boshqaruv jarayonlariga integratsiya qilish va raqobatbardoshlikni oshirishning muhim omili hisoblanadi. Shu nuqtayi nazardan, raqamli iqtisodiyot va innovatsion boshqaruvning o'zaro integrallashuvi iqtisodiy rivojlanishning yangi modelini shakllantirishga xizmat qilmoqda.

Hozirgi davrda rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, iqtisodiy o'sish sur'atlarini jadallashtirish, ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish jarayonlarini modernizatsiya qilish hamda boshqaruv samaradorligini oshirishda raqamli texnologiyalar va innovatsion boshqaruv mexanizmlarining uyg'unlashuvi muhim ahamiyat kasb etadi. Bunday integratsiya korxonalarining operatsion faoliyatini optimallashtirish, xarajatlarni kamaytirish, mehnat unumdorligini oshirish va strategik maqsadlarga erishish imkoniyatlarini kengaytiradi.

O'zbekiston Respublikasida ham raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish, davlat va xo'jalik boshqaruvi tizimlarida zamonaviy axborot texnologiyalarini keng joriy etish hamda innovatsion faoliyatni qo'llab-quvvatlash bo'yicha keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Ushbu jarayonlarda raqamli texnologiyalar va innovatsion boshqaruvning o'zaro bog'liqligini ilmiy jihatdan o'rganish, ularning iqtisodiy rivojlanish va boshqaruv samaradorligiga ta'sirini baholash dolzarb ilmiy-amaliy masalalardan biri hisoblanadi.

Shu munosabat bilan mazkur maqolaning maqsadi raqamli iqtisodiyot va innovatsion boshqaruvning integrallashuvi jarayonlarini tadqiq etish, ularning iqtisodiy rivojlanish hamda boshqaruv samaradorligini oshirishdagi o'rnini aniqlash va ushbu yo'nalishda amaliy tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat. Mazkur tadqiqot natijalari raqamli transformatsiya sharoitida samarali boshqaruv tizimlarini shakllantirish va iqtisodiy taraqqiyotni jadallashtirishga xizmat qiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Raqamli iqtisodiyot va innovatsion boshqaruvning integrallashuvi masalalari so'nggi yillarda iqtisodiyot, menejment va axborot texnologiyalari yo'nalishlarida olib borilayotgan ilmiy tadqiqotlarning muhim yo'nalishlaridan biriga aylandi. Xorijiy va mahalliy olimlar tomonidan raqamli transformatsiya, innovatsion rivojlanish, boshqaruv samaradorligi hamda raqamli texnologiyalarni boshqaruv tizimlariga joriy etishning nazariy va amaliy jihatlarini keng o'rganilgan.

Raqamli iqtisodiyot tushunchasining ilmiy asoslari N. Negroponte tomonidan ishlab chiqilgan bo'lib, u iqtisodiy jarayonlarning raqamli texnologiyalar asosida transformatsiyalanishini zamonaviy taraqqiyotning muhim omili sifatida baholagan. Keyinchalik T. Mesenburg, E. Brynjolfsson va A. McAfee kabi tadqiqotchilar raqamli texnologiyalarning ishlab chiqarish samaradorligi, mehnat unumdorligi va iqtisodiy o'sishga ta'sirini tahlil qilib, raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi innovatsion faoliyatni jadallashtirishi hamda korxonalar raqobatbardoshligini oshirishini asoslab berganlar.

Innovatsion boshqaruv masalalari esa P. Drucker, J. Schumpeter, H. Chesbrough va boshqa olimlarning ilmiy ishlarida keng yoritilgan. Xususan, J. Schumpeter iqtisodiy rivojlanishning asosiy harakatlantiruvchi kuchi sifatida innovatsiyalarni e'tirof etgan bo'lsa, P. Drucker innovatsiyalarni samarali boshqarish korxonalar muvaffaqiyatining muhim omili ekanligini ta'kidlagan. H. Chesbrough tomonidan ilgari surilgan ochiq innovatsiyalar konsepsiyasi esa korxonalarining tashqi va ichki bilim resurslaridan samarali foydalanish orqali innovatsion rivojlanishni ta'minlash imkoniyatlarini ochib bergan.

So'nggi yillarda olib borilgan tadqiqotlarda raqamli iqtisodiyot va innovatsion boshqaruvning o'zaro integratsiyasi alohida ilmiy yo'nalish sifatida shakllanmoqda. Tadqiqotchilar sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar (Big Data), bulutli texnologiyalar, blokcheyn va narsalar interneti kabi zamonaviy texnologiyalarning boshqaruv tizimlariga integratsiyalashuvi natijasida qaror qabul qilish jarayonlari sifati va tezkorligi ortishini qayd etadilar. Mazkur yondashuvlar korxonalar faoliyatini optimallashtirish, xarajatlarni qisqartirish va strategik boshqaruv samaradorligini oshirish imkonini bermoqda.

Mahalliy olimlarning ilmiy ishlarida ham raqamli iqtisodiyotning iqtisodiy rivojlanishga ta'siri, xizmatlar sohasi va sanoat tarmoqlarini raqamlashtirish, shuningdek, boshqaruv tizimlarini modernizatsiya qilish masalalari keng o'rganilgan. Ularning tadqiqotlarida raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali korxonalar faoliyati samaradorligini oshirish, innovatsion faoliyatni rag'batlantirish va iqtisodiy jarayonlarni boshqarishning yangi mexanizmlarini shakllantirish zarurligi asoslab berilgan.

Mavzuga oid ilmiy manbalar tahlili shuni ko'rsatadiki, raqamli iqtisodiyot va innovatsion boshqaruvning alohida jihatlarini yetarli darajada tadqiq etilgan bo'lsa-da, ularning integrallashuvi natijasida yuzaga keladigan sinergetik samaralar, boshqaruv samaradorligini oshirish mexanizmlari hamda iqtisodiy rivojlanishga ta'sirini kompleks baholash masalalari hali ham chuqur ilmiy izlanishlarni talab etadi. Shu sababli, raqamli iqtisodiyot va innovatsion boshqaruvning o'zaro uyg'unlashuvi asosida iqtisodiy rivojlanish va boshqaruv samaradorligini oshirishning nazariy hamda amaliy jihatlarini tadqiq etish dolzarb ilmiy vazifa hisoblanadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda raqamli iqtisodiyot va innovatsion boshqaruvning integrallashuvi hamda uning iqtisodiy rivojlanish va boshqaruv samaradorligiga ta'sirini o'rganishga qaratilgan umumilmiy va maxsus iqtisodiy tadqiqot usullaridan foydalanildi. Tadqiqot jarayonida ilmiy bilishning tizimli yondashuv, kompleks tahlil, mantiqiy umumlashtirish va taqqoslash usullari qo'llanildi. Ushbu metodlar orqali raqamli iqtisodiyot va innovatsion boshqaruvning nazariy asoslari, ularning o'zaro bog'liqligi hamda iqtisodiy tizimlarga ta'sir etuvchi omillari o'rganildi.

Tadqiqotning nazariy asosini raqamli transformatsiya, innovatsion rivojlanish va zamonaviy boshqaruv konsepsiyalariga oid mahalliy va xorijiy olimlarning ilmiy ishlari tashkil etdi. Mavzuga oid ilmiy adabiyotlar, monografiyalar, xalqaro tashkilotlar hisobotlari hamda normativ-huquqiy hujjatlar kontent-tahlil usuli asosida o'rganildi. Mazkur yondashuv raqamli iqtisodiyotning rivojlanish tendensiyalari va innovatsion boshqaruv mexanizmlarining iqtisodiy samaradorlikka ta'sirini aniqlash imkonini berdi.

Tadqiqot davomida qiyosiy tahlil usulidan foydalanilib, turli mamlakatlarda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish va innovatsion boshqaruv tizimlarini joriy etish bo'yicha mavjud tajribalar o'rganildi. Ushbu usul orqali ilg'or xorijiy amaliyotlar tahlil qilinib, ularni milliy iqtisodiyot sharoitida qo'llash imkoniyatlari baholandi. Shuningdek, raqamli texnologiyalarni boshqaruv jarayonlariga integratsiyalashning samaradorligini aniqlash maqsadida tahlil va sintez usullaridan foydalanildi.

Tadqiqotda induksiya va deduksiya usullari yordamida raqamli iqtisodiyot hamda innovatsion boshqaruvning iqtisodiy rivojlanishga ta'sir etuvchi asosiy omillari aniqlanib, ular o'rtasidagi sabab-oqibat bog'liqliklari ilmiy jihatdan asoslandi. Statistik ma'lumotlarni umumlashtirish va iqtisodiy tahlil qilish usullari orqali raqamli transformatsiya jarayonlarining boshqaruv samaradorligiga ta'siri baholandi.

Tadqiqot natijalarini shakllantirishda tizimli yondashuv asosida raqamli iqtisodiyot va innovatsion boshqaruvning integrallashuvi yagona iqtisodiy mexanizm sifatida ko'rib chiqildi. Bu esa ularning iqtisodiy rivojlanish, resurslardan samarali foydalanish, boshqaruv qarorlarini qabul qilish sifati hamda korxonalar va tashkilotlar raqobatbardoshligini oshirishdagi o'rnini kompleks baholash imkonini berdi. Natijada raqamli iqtisodiyot va innovatsion boshqaruv integratsiyasini rivojlantirishga qaratilgan ilmiy xulosalar va amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Raqamli iqtisodiyotning jadal rivojlanishi zamonaviy iqtisodiy tizimlarda boshqaruv jarayonlarini takomillashtirish va innovatsion yondashuvlarni keng joriy etishni taqozo etmoqda. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, raqamli texnologiyalarning iqtisodiyotning turli tarmoqlariga kirib borishi natijasida ishlab chiqarish, xizmat ko'rsatish, logistika, moliya va davlat boshqaruvi sohalarida samaradorlik ko'rsatkichlari sezilarli darajada yaxshilanmoqda. Ayniqsa, sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar (Big Data), bulutli hisoblash texnologiyalari, blokcheyn va narsalar interneti (IoT) kabi zamonaviy texnologiyalar korxonalarining biznes jarayonlarini optimallashtirish, operatsion xarajatlarni kamaytirish hamda boshqaruv qarorlarini qabul qilish tezkorligini oshirishda muhim omil bo'lib xizmat qilmoqda.

Tadqiqot natijalari raqamli iqtisodiyot va innovatsion boshqaruvning integrallashuvi korxonalar faoliyatining barcha bosqichlarida yangi imkoniyatlarni yuzaga keltirishini ko'rsatdi. An'anaviy boshqaruv tizimlarida ma'lumotlarni yig'ish, qayta ishlash va tahlil qilish ko'p vaqt hamda resurs talab qilgan bo'lsa, raqamli texnologiyalar asosida tashkil etilgan boshqaruv tizimlari real vaqt rejimida ma'lumotlar almashinuvini ta'minlab, boshqaruv qarorlarining aniqligi va ishonchliligini oshirmoqda. Natijada korxonalar bozor talablariga tezroq moslashish, iste'molchilar ehtiyojlarini aniqroq prognozlash va raqobat muhitida ustunlikka erishish imkoniyatiga ega bo'lmoqda.

Tahlillar davomida raqamli iqtisodiyotning innovatsion boshqaruv bilan uyg'unlashuvi natijasida korxonalarda strategik boshqaruv samaradorligi oshishi aniqlandi. Raqamli platformalar va analitik tizimlardan foydalanish rahbarlarga korxonalar faoliyati bo'yicha muhim ko'rsatkichlarni doimiy monitoring qilish imkonini beradi. Bu esa risklarni oldindan aniqlash, muammolarni tezkor bartaraf etish va resurslarni optimal taqsimlashga xizmat qiladi. Ayniqsa, ma'lumotlarga asoslangan boshqaruv (Data-driven management) tamoyillarining joriy etilishi qaror qabul qilish jarayonlarining subyektivlik darajasini kamaytirib, boshqaruvning ilmiy asoslanganligini kuchaytirmoqda.

Xorijiy mamlakatlar tajribasi tahlili shuni ko'rsatadiki, raqamli transformatsiyani muvaffaqiyatli amalga oshirayotgan davlatlarda innovatsion boshqaruv tizimlari iqtisodiy rivojlanishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Raqamli texnologiyalarni boshqaruv jarayonlariga keng joriy etgan korxonalarda mehnat unumdorligi, ishlab chiqarish hajmi va moliyaviy natijalar an'anaviy boshqaruv tizimlaridan foydalanuvchi korxonalariga nisbatan yuqori darajada shakllanmoqda. Shu bilan birga, raqamli boshqaruv vositalarining

qo'llanilishi korxonalariga bozor kon'yunkturasidagi o'zgarishlarga tezkor javob qaytarish va innovatsion mahsulotlar ishlab chiqarishni jadallashtirish imkonini bermoqda.

O'zbekiston iqtisodiyotida ham raqamli transformatsiya jarayonlari bosqichma-bosqich jadallashib bormoqda. Davlat boshqaruvi, bank-moliya tizimi, sanoat, ta'lim va xizmat ko'rsatish sohalarida raqamli texnologiyalarni joriy etishga qaratilgan islohotlar natijasida boshqaruv samaradorligini oshirish uchun zarur shart-sharoitlar yaratilmoqda. Biroq tahlillar ayrim korxonalarda raqamli infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmaganligi, malakali mutaxassislar yetishmasligi, innovatsion boshqaruv madaniyatining to'liq shakllanmaganligi hamda axborot xavfsizligi bilan bog'liq muammolar mavjudligini ko'rsatmoqda. Ushbu omillar raqamli iqtisodiyot va innovatsion boshqaruvning samarali integratsiyasiga ma'lum darajada to'sqinlik qilmoqda.

Tadqiqot natijalariga ko'ra, raqamli iqtisodiyot va innovatsion boshqaruvning integrallashuvi korxonalar faoliyatida bir qator ijobiy natijalarni yuzaga keltiradi. Jumladan, biznes jarayonlarini avtomatlashtirish darajasi ortadi, inson omili bilan bog'liq xatolar kamayadi, resurslardan foydalanish samaradorligi oshadi hamda operatsion xarajatlar qisqaradi. Shu bilan birga, boshqaruv tizimlarining moslashuvchanligi va shaffofligi kuchayadi, korxonalar faoliyatining monitoringi va nazorati takomillashadi. Bu esa uzoq muddatli istiqbolda iqtisodiy barqarorlik va raqobatbardoshlikni ta'minlashga xizmat qiladi.

Raqamli texnologiyalar va innovatsion boshqaruvning o'zaro integratsiyasi iqtisodiy rivojlanishga multiplikativ ta'sir ko'rsatadi. Bir tomondan, yangi biznes modellari va innovatsion xizmatlarning paydo bo'lishiga zamin yaratadi, ikkinchi tomondan esa mavjud iqtisodiy resurslardan foydalanish samaradorligini oshiradi. Ayniqsa, elektron tijorat, raqamli xizmatlar, fintech, smart ishlab chiqarish va platforma iqtisodiyoti kabi yo'nalishlarning rivojlanishi iqtisodiyotning yangi o'sish nuqtalarini shakllantirmoqda. Natijada yalpi qo'shilgan qiymat hajmi ortib, yangi ish o'rinlari yaratilishi va investitsion jozibadorlikning oshishi kuzatilmoqda.

Olib borilgan tahlillar asosida raqamli iqtisodiyot va innovatsion boshqaruvning integrallashuvi iqtisodiy rivojlanish va boshqaruv samaradorligini oshirishning strategik omili ekanligi aniqlandi. Ularning uyg'unlashuvi nafaqat korxonalar faoliyatining ichki samaradorligini oshirishga, balki milliy iqtisodiyotning global raqobatbardoshligini mustahkamlashga ham xizmat qiladi. Shu sababli, raqamli texnologiyalarni keng joriy etish, innovatsion boshqaruv kompetensiyalarini rivojlantirish, raqamli infratuzilmani takomillashtirish va ma'lumotlarga asoslangan boshqaruv tizimlarini shakllantirish iqtisodiy taraqqiyotning ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida qaralishi lozim.

Tadqiqot natijalari asosida raqamli iqtisodiyot va innovatsion boshqaruv integratsiyasining konseptual modeli shakllantirildi. Mazkur modelda raqamli texnologiyalar, inson kapitali, innovatsion salohiyat, boshqaruv mexanizmlari va iqtisodiy natijalar o'rtasidagi o'zaro bog'liqliklar tahlil qilinib, ularning sinergetik ta'siri asoslandi. Modelga ko'ra, raqamli texnologiyalar innovatsion boshqaruv vositalari bilan uyg'unlashganda korxonalarda samaradorlik, moslashuvchanlik, innovatsion faollik va raqobatbardoshlik darajasi sezilarli ravishda ortadi. Bu esa raqamli iqtisodiyot sharoitida barqaror iqtisodiy rivojlanishni ta'minlashning muhim sharti hisoblanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, raqamli iqtisodiyot va innovatsion boshqaruvning integrallashuvi zamonaviy iqtisodiy rivojlanishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Raqamli texnologiyalarning boshqaruv jarayonlariga keng joriy etilishi korxonalar va tashkilotlar faoliyatida samaradorlikni oshirish, resurslardan oqilona foydalanish, boshqaruv qarorlarini qabul qilish sifatini yaxshilash hamda raqobatbardoshlikni kuchaytirishga xizmat qiladi. Shuningdek, sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar, bulutli texnologiyalar va boshqa zamonaviy raqamli yechimlarning innovatsion boshqaruv mexanizmlari bilan uyg'unlashuvi iqtisodiy subyektlarning tashqi muhitdagi o'zgarishlarga moslashuvchanligini oshirib, barqaror rivojlanish uchun zarur sharoitlarni yaratadi.

Tahlillar natijasida raqamli iqtisodiyot va innovatsion boshqaruvning o'zaro integratsiyasi ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish jarayonlarini optimallashtirish, operatsion xarajatlarni kamaytirish, mehnat unumdorligini oshirish hamda strategik boshqaruv samaradorligini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega ekanligi aniqlandi. Shu bilan birga, raqamli transformatsiya jarayonlarini muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun zamonaviy infratuzilma, malakali kadrlar, innovatsion madaniyat va axborot xavfsizligini ta'minlash zarurligi asoslandi.

Raqamli iqtisodiyot va innovatsion boshqaruv integratsiyasining samaradorligini oshirish maqsadida korxonalar va tashkilotlarda ma'lumotlarga asoslangan boshqaruv tizimlarini keng joriy etish, raqamli texnologiyalarni biznes jarayonlari bilan uyg'unlashtirish hamda boshqaruv faoliyatida sun'iy intellekt va analitik platformalardan foydalanishni kengaytirish maqsadga muvofiqdir. Shuningdek, raqamli transformatsiya jarayonlarini qo'llab-quvvatlash uchun kadrlarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish, innovatsion faoliyatni rag'batlantirish va ilmiy-tadqiqot ishlari bilan ishlab chiqarish o'rtasidagi integratsiyani kuchaytirish zarur.

Bundan tashqari, iqtisodiyot tarmoqlarida raqamli infratuzilmani modernizatsiya qilish, innovatsion loyihalarni moliyalashtirish mexanizmlarini takomillashtirish hamda davlat va xususiy sektor hamkorligini

rivojlantirish raqamli iqtisodiyotning barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi. Mazkur yo'nalishlarda amalga oshiriladigan chora-tadbirlar boshqaruv samaradorligini oshirish, iqtisodiy o'sishni jadallashtirish va milliy iqtisodiyotning global raqobatbardoshligini mustahkamlash uchun muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bois, raqamli iqtisodiyot va innovatsion boshqaruvning integrallashuvini ta'minlash iqtisodiy taraqqiyotning ustuvor strategik yo'nalishlaridan biri sifatida qaralishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Hidayberganov D.T., Saloxitdinov Sh.F., Achilova F.K., Mukhtarov B.A., Fayzullayeva S.F., Yuldasheva S.Z. Possibilities of assessing cluster potential in regions // *Biospectrum 2025: International Conference on Biotechnology and Biological Sciences*. University of Engineering and Management, Kolkata in collaboration with University of Iași, Romania. 10–12 December 2025.
2. Xudayberganov D.T. O'zbekiston Respublikasida turizm xizmatlari bozori holati va uning muammolarini tahlil qilish usullari // *Muhandislik & iqtisodiyot* ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik, fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal. – Toshkent, 2026. – №1. – Yanvar. – B. 678–681.
3. Xudayberganov D.T. Iste'molchilarning brendga sodiqligi va uning korxonada daromadiga ta'sirini baholash // *Marketing* ilmiy, amaliy va ommabop jurnali. – Toshkent, 2026. – №1. – Yanvar. – B. 523–528.
4. Achilova F.K. Qashqadaryo viloyatida xizmatlar sohasining rivojlanishini tartibga solish tizimi // *Muhandislik & iqtisodiyot* ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik, fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal. – Toshkent, 2026. – №2. – Fevral. – B. 221–224.
5. Achilova F.K. Mintaqa iqtisodiyotini barqaror rivojlantirishda xizmatlar sohasini takomillashtirish strategiyasi va dasturlari // *O'zbekiston qishloq va suv xo'jaligi*. – Toshkent, 2026. – №4. – B. 57–61.
6. Achilova F.K. Mintaqaviy xizmat ko'rsatish infratuzilmasini rivojlantirishda boshqaruvning samarali mexanizmlari // *Agro Ilm*. – Toshkent, 2026. – №1(121). – Fevral. – B. 175–176.
7. Achilova F.K. Mintaqa iqtisodiyotini barqaror rivojlantirishda xizmatlar sohasini taraqqiy qildirishning xorij tajribasi // *Aktuar moliya va buxgalteriya hisobi* ilmiy jurnali. – Toshkent, 2026. – №6(01). – Yanvar. – B. 139–149.
8. Achilova F.K. Mintaqa iqtisodiyotini barqaror rivojlantirishda xizmatlar sohasini taraqqiy qildirish yondashuvlari // *Marketing* ilmiy, amaliy va ommabop jurnali. – Toshkent, 2026. – №1. – Yanvar. – B. 263–272.
9. Reengineering the Corporation: A Manifesto for Business Revolution / M. Hammer, J. Champy. – New York: Harper Business, 1993. – 223 p.
10. Business Performance Measurement: Theory and Practice / A. Neely. – Cambridge: Cambridge University Press, 2002. – 456 p.
11. Decision Making with the Analytic Hierarchy Process / T.L. Saaty // *International Journal of Services Sciences*. – 2008. – Vol. 1. – No. 1. – P. 83–98.
12. Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance / M.E. Porter. – New York: Free Press, 1985. – 557 p.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 6/4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>